

Spreekwoorden en gezegdes

Het zout in de pap niet waard zijn (niets presteren)

Iets met een korreltje zout nemen (niet helemaal voor waar aannemen)

Op elke slak zout leggen (overal kritiek op hebben)

Het zout in de pap niet verdienen (heel weinig verdienen)

Iemand ongezouten de waarheid vertelt (openhartig vertellen wat je van hem/haar vindt)

Zout in de wond strooien (iemand's leed verergeren)

Heb je ooit zo zout gegeten? (uitroep van verbazing)

< Maria >

Met zout komen als het ei op is. (vgl. als mosterd na de maaltijd)

Zo zout als brem (brem, verbastering van het oud Nederlandse woord 'brijn' = pekel)

Geen zak zout ergens zullen eten (zak zout = 100 kg, dwz ergens niet lang zullen blijven)

Je kent iemand pas goed als je een zak zout met hem heeft gegeten (lang samen hebt opgetrokken)

Het ZOUT in de familie Hoogenboom – de Wit

Mijn beide oma's, met hulp van hun kinderen, hebben op de boerderij kaas gemaakt.

De kaas die 2 jaar heeft gelegen, de oude kaas, is bij het aansnijden vaak brokkelig, droger en er zijn witte stippen zichtbaar. Deze witte stippen is het zout uit de melk dat door het lange liggen is gaan kristalliseren. Bij het eten van oude kaas is wat tussen de tanden knarst, het zout.

Zo werd er op de boerderij ook af en toe een varken geslacht. Om de houdbaarheid te vergroten werden stukken vlees door de pekel gerold en in Keulse potten bewaard. Door de tijd heen werd er telkens vlees uitgehaald waarna de Keulse pot met het houten deksel weer werd afgesloten. Dat maakt dat bijvoorbeeld Rauwe ham zoutig smaakt.

Ook werden de vele sperziebonen uit de groentetuin in het zout gezet, zodat er 's winters ook sperziebonen gegeten kon worden.

Ik maak geen kaas of zout het vlees. Op onze wandelingen over de grens stuiten we soms op een zoutwinningsgebied, zoals hieronder in La Palma.

< Jeannette >

Bijbelplaatsen waarin het woord ZOUT voorkomt

(gevonden in de concordantie van Trommius:

Zout – (als bijv. naamwoord):

Psalm 107, vers 34

Jeremia 17, v6

Jakobus 3, v12

Zout – (als zelfst. naamwoord):

Leviticus 2, v13

Deuteronomium 29, v23

Richteren 9, v45

2 Koningen 2, v20+21

Ezra 6, v9 en 7, v22

Job 6, v6

Ezechiël 16, v4, 43, v24 en 47, v11

Matteus 5, v13

Markus 9, v49+50

Lukas 14, v34

Kolossenzen 4, v6

Zaterdag 15 januari 2011 is aan Intervocaal voorgehouden:

Jullie zijn het zout van de aarde. Maar als het zout zijn smaak verliest, hoe kan het dan weer zout gemaakt worden? Het dient nergens meer voor, het wordt weggegooid en vertrapt.

Jullie zijn het licht in de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen blijven.

Men steekt ook geen lamp aan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, men zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is.

Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.

Uit Willibrord vertaling 1995 Van het internet gehaald. eigenlijk werd uit een oudere vertaling voorgelezen, maar deze klinkt veel beter! [< Thijn >](#)

Uit: Tachtig jaar zoutwinning in de omgeving van Boekelo

Jubileumeditie AKZO NOBEL 'De zoutwinning en zoutverwerking van 1918-1998'

Een bijdrage van Lide, via haar buurman die werkte bij de AKZO.

Puffend stopt Bello bij de halte 'zoutindustrie'. een journalist van het Algemeen Handelsblad stapt uit. Begin 1929 schrijft hij: "Op deze eenzame plaats, aan de rand van Boekelo, heeft Nederland sinds 10 jaar zijn eigen zoutwinning. Het fabriekscomplex wordt omringd door heide welke nu schuil gaat onder een dikke sneeuwmantel. Het fabrieksgebouw, een groep reservoirs, enkele schoorstenen en twee flinke huizen vormen de motivering van deze stopplaats der Nederlandse Spoorwegen. Eén der huizen bevat de kantoren van de 'Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie'; in het andere woont directeur Ir. Geurt de Haas. De fabrieksmedewerkers, ruim 150 mannen en vrouwen, wonen in de omliggende dorpen en komen per spoor of per fiets naar hun 'Koninklijke'. Bezoekers die denken bij de fabriek te kunnen afdalen in de wonderwereld van flonkerende zoutgrotten en kristalkoepels, zoals in het buitenland, komen bedrogen uit. Te Boekelo ziet men het heldere witte zout als eindproduct in de uitgestrekte fabrieksgebouwen. Een witte wereld binnen, gelijk buiten in deze winterdagen. Een sneeuwlandschap onder de kap.

Op 20 maart 1887 las de Zaanlandse zoutzieder Jacob Pieter Vis in de Wereldkroniek, overgenomen uit de Enschedese Courant, dat er op het landgoed Twickel een put was geboord. "Sinds ongeveer een jaar wordt op last van de eigenaar van Twickel, Baron van Heeckeren van Wassenaer, onafgebroken, dag en nacht een put geboord, om goed en voldoende drinkwater te verkrijgen. Op 800 voet diepte trof men een artetische bron aan, die het water tot vier meter boven den grond spoot. Doch het water was zout en de aanvoer gering." Het artikel spookte Vis regelmatig door zijn hoofd. Is het dan toch mogelijk om zout te winnen uit de bodem van Oost-Nederland? Het duurde tot 1903 alvorens de volhardende Zaankanter een stap verder kwam. Met vennoot A.A. Kolf (de N.V. Rotterdamse Zoutziederij) en de Dordtse collega L.F.D. van der Minne begonnen ze met Nederlandse en Duitse geologen plannen te maken.

Bij Eibergen werden proefboringen verricht die niet opzienbarend waren. De Rijksopsporingsdienst boorde in 1909 Zechstein-zout aan ten oosten van Winterswijk (Plantengarde) en in 1911 Röt-zout bij Boekelo. Het driemanschap vroeg in 1911 concessie aan voor de exploitatie van zout in Buurse. De Tweede Kamer verwierp dit wetsontwerp. Pas in de eerste wereldoorlog werd duidelijk, hoe bezwaarlijk het was, wanneer Nederland voor een onmisbaar artikel als zout geheel afhankelijk was van het buitenland. Dit gaf Vis de wind in de zeilen en uiteindelijk aanvaardde de Tweede Kamer in april 1918 de deelname van de staat in de N.V. Nederlandse Zoutindustrie waarbij de grote Nederlandse Zoutzieders in de gelegenheid werden gesteld zich tot een totaal bedrag van drie miljoen in de onderneming te interesseren. De "Wet tot Ontginning van Steenzout te Buurse" werd op 18 juni 1918 afgedrukt in het Staatsblad. Deze wet bevat een exploitatieovereenkomst van de Staat met de "N.V. Nederlandse Zoutindustrie". De Nederlandse Zoutindustrie ontving op 26 juni 1918 het predicaat Koninklijke. De oprichting van de N.V. Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie werd op 13 juli 1918 een feit. De heer Vis wordt directeur en de heer de Haas technisch-directeur. Commissaris worden de heren Van Ommeren, Kolff en Van der Minne.

De jonge firma kreeg een terrein van 3300 ha. voor ontginning toegewezen. In augustus 1918 werd te Boekelo begonnen met de bouw van het fabriekscomplex. De capaciteit zou 30 miljoen kg. per jaar bedragen en werd verkregen door het installeren van zes zoutpannen met ieder een verdampend oppervlak van 184 m³. Boring 1 en 2 van de concessie "Buurse" te Usselo wordt uitgevoerd door de firma "De Vulkaan" uit Arnhem. Boring 1 gaf problemen mede door schaarste aan materialen. De koers zakt van 105% naar 80%. Op 117 maart 1919 stuurt de heer De Haas het verlossende telegram naar Vis in Rotterdam: "Stoomketel aangekomen druk 32,5 kilo." Dit was de code voor zout aangeboord op een diepte van 325 meter. Na het bekend worden stijgt de koers naar 120%. Op 25 augustus 1919 werd de eerste zoutpan in bedrijf gesteld en de laatste, pan zes, op 4 december van dat jaar. De pekel werd via een 2200 meter lange leiding getransporteerd naar 4 tanks op het fabrieksterrein, elk met een inhoud van 250 m³. De eerste wagon zout gaat op 16 september 1919 naar de firma Hannema te Harlingen. Even later, op 27 september van dat jaar, wordt een zoutmonster aangeboden aan koningin Wilhelmina. In mei 1920 wordt het kantoor van de K.N.Z. , in een winkelpand aan de Oostzeedijk te Rotterdam verplaatst naar Boekelo. Op 9 augustus 1924 hangt de Nederlandse driekleur halfstok op het dak van de fabriek. De meest stuwende kracht achter de totstandkoming van de Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie, de heer J.P. Vis, is overleden. Een medewerker schreef eens over hem: "Zout is voor hem meer dan een handelsobject alleen. Het is of hij deze zilverige, onmisbare, door de mensheid op zijn dooltocht altijd op handen gedragen stof, zijn hart en zijn hoofd verpand heeft." In 1926 kwam de eerste vacuüminstallatie (triple effect) in bedrijf en in 1929 de tweede. Het is een procédé dat in de suikerindustrie reeds lang werd toegepast. Voorafgaand aan de nieuwe installatie is er veel onderzoek gedaan naar de mogelijkheden voor de zuivering van de pek. Het succes van het vacuümprocédé hangt sterk af van de mate waarin "ketelsteenvormende componenten" verwijderd zijn. Medio oktober 1931 wordt het Chemische Bedrijf in werking gesteld voor de vervaardiging van zoutzuur, chloor-bleekloog, vloeibaar chloor, caustic soda en natronloog.

In "Zoute Krakelingen" van juli 1958, het nieuws van A tot Z over de K.N.Z., lezen we: 'Gedurende lange tijd hebben de mokerslagen en explosies geklonken op het terrein waar vele jaren het hart van de K.N.Z. klopte. Ook het trotse opschrift Koninklijke Nederlandse Zoutindustrie anno 1919 heeft deze slagen niet overleefd.' De vier trotse schoorstenen werden al op 27 september 1957 met springladingen aan de voet van elke schoorsteen geveld. "Boekelo zal bij een steeds kleiner wordende groep K.N.Z.-ers nog slechts een herinnering blijven." < Lide >

*Overgenomen van de site 'Rondom Haaksbergen' met als onderwerp: ' Het voormalige zoutbedrijf in Boekelo' <http://home.kpn.nl/switch-basic/page4.html>
De oorspronkelijke tekst staat in "Tachtig jaar zoutwinning in de omgeving van Boekelo" (jubileumeditie AKZO NOBEL 'De zoutwinning en zoutverwerking van 1918-1998')*

Zout in Bulgarije

In de Bulgaarse volkscultuur is zout heel erg belangrijk, het heeft ook een religieuze betekenis gekregen. Zout, brood en wijn zijn als het ware een heilige drieëenheid. Als mensen op kraamvisite komen, nemen ze brood, zout en wijn mee – als gelukswens voor het kind. Ook een bruid wordt door de schoonmoeder met brood en zout aan de deur van haar nieuw huis ontvangen.

Een huis zonder zout mag niet. Als in een huis het zout opdraakt, krijgen alle ziektes de vrije hand en niets zal meer lukken in dat huis. Als men de tafel dekt, moet men eerst het zout op tafel zetten, anders komen de duivels op tafel en maken het eten vies. Zout mag je niet in het vuur gooien, want dan word je vervloekt en het kwaad komt in het huis. Brood en zout mag je nooit weggooien op vuile plekken, want dan vervloekt je het voedsel van de wereld. Als iemand zout komt lenen, moet je het van hand tot hand geven, anders komt er ruzie. Na de zonsondergang mag je geen zout meer geven, want dan verlaat het geluk het huis samen met de zout.

Zout heeft ook een hart – dat is heel zeldzaam. Wie zo'n hart bezit en goed koestert, wordt beschermd voor slechte mensen en voor het kwaad. Zout staat voor vriendschap, want met vrienden deel je je eten. Een Bulgaarse wijsheid is dat je pas echte vrienden wordt met iemand als je 'een zak zout' samen hebt opgegeten. Dat zijn vele jaren natuurlijk...

Tot vandaag de dag worden belangrijke gasten uit het buitenland met brood en zout aan de deur ontvangen, als een teken dat ze welkom zijn. [*< Margarita >*](#)

(gebaseerd op onderzoek van o.a. D. Marinov. Met dank aan N. Daskalova)

Zout bijgeloof

Met zout knoeien zou ongeluk brengen. Wanneer men met zout knoeit, moet men onmiddellijk zout over de linkerschouder gooien; in de ogen van de slechte geesten. Links is ook de kant waarlangs de duivel mee zou gluren. Men hoopte op die wijze een ernstige ziekte af te wenden. Hierdoor ontstonden diverse rituelen rondom het zoutvat op tafel. Bij het dekken van de tafel moest eerst het zoutvat geplaatst worden, om bij het afruimen als laatste te verwijderen. Een probleem dat werd verholpen door het zout altijd op tafel te laten staan; zoals in de meeste restaurants de gewoonte is. Maar zout kan ook geluk brengen. Sommige mensen nemen altijd een zakje zout mee om succes in zaken te hebben. Wanneer iemand in het donker naar buiten gaat, moet hij steeds zout in zijn hand houden, wil hem niets overkomen. Alleen de eter zelf mag zout over zijn eigen eten strooien. Een kring van zout zou beschermen tegen betoveringen van heksen.

Annie

Zout in en voor ons lichaam

Alle vloeistoffen in ons lichaam zijn een beetje zout: ons bloed, tranen, zweet.

Zou dat komen omdat onze verre voorouders, de vissen, in het zoute milieu van de zee leefden?

Onze nieren spelen een grote rol bij het handhaven van de juiste verhouding tussen hoeveelheden water en zout in het lichaam.

Zonder zout zouden we futloos en moe zijn en er als zoutzakken bij staan.

Onder normale omstandigheden komt zoutgebrek in ons lichaam niet voor. Ons lichaam heeft aan ongeveer 1 gram zoutinname per dag voldoende. Een boterham met kaas geeft dit ons al. Gemiddeld nemen wij met ons eten 8-9 gram zout in: in veel kant en klare maaltijden zit veel zout om ze langer goed te houden.

Zout was ooit van enorme waarde voor het bewaren van vlees, vis en groente (hierdoor werd het mogelijk om verre reizen te maken). Met de komst van de koelkast en de diepvries zou je kunnen zeggen dat het eten niet meer gezouten hoeft te worden.

Teveel zoutinname kan tot hoge bloeddruk leiden wat een belasting is voor onze nieren en hart-en vaatstelsel. Hoe zit het dan met zout als smaakmaker? Ook kerrie en peper geven extra smaak aan het eten zonder dat ze tot verhoging van de bloeddruk leiden.

Zout= NaCl.

Het Natrium is nodig voor prikkeloverdracht in het zenuwstelsel en het speelt een rol bij het samentrekken van spieren.

Het Chloride heeft een functie bij de ademhaling en bij de spijsvertering (maagzuur).

Dan is er nog de heilzame werking van zout: gorgelen bij keelpijn, inhaleren van zoutoplossing bij verkoudheid, schonen van de huid door zoutbaden en het inademen van zoutlucht in een zoutmijn zou zuiverend werken.

Marijke (via gesprekken met specialisten in ziekenhuis)